Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Cazacu Grigorii

Dosarul nr. 2a-2331/25 (2-24105111-02-2a-02072025)

D E C I Z I E

22 octombrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Arhip Valeriu
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Ghedrovici Nicolae
Grefier: Goncear Violeta

examinând în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Sprincean Serghei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Rusanovschi Radu împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 aprilie 2025, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Sprincean Natalia împotriva lui Sprincean Serghei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 17 septembrie 2024, Sprincean Natalia a intentat acțiune împotriva lui Sprincean Serghei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere.

În motivarea acțiunii a indicat că Sprincean Natalia s-a căsătorit cu pîrîtul Sprincean Serghei la data de 06 iulie 2014 - eveniment înregistrat şi trecut în registrul actelor de stare civilă la nr.43 din 06.07.2014 de OSC Ciocana mun.Chisinău, iar din căsătorie au copil comun minor - *****, născută la ***** care locuieşte împreună cu mama pe adresa din mun. Chisinău, str.Maria Drăgan, *****.

Relevă că viaţa reclamantei în comun cu pîrîtul-Sprincean Serghei a eşuat, în anii de căsătorie în relaţiile de familie s-a creat o atmosferă de neînţelegere în ultimul an avea certuri, neînţelegeri. În prezent pîrîtul este plecat din familie şi locuiesc separat.

Declară că conform art. 2 din Codul Familiei, relaţiile familiale sunt guvernate inclusiv de principiile de monogamie, sprijinului reciproc moral şi material, ale fidelităţii conjugale şi soluţionării pe cale amiabilă a tuturor problemelor vieţii familiale, principii ce lipsesc cu desăvîrşire în relaţia părţilor.

Incompatibilitatea caracterelor şi viziunile contrare asupra modului şi principiilor de convieţuire în contextul atmosferei create au condus-o la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei, avînd în vedere că pîrîtul actualmente este plecat din familie şi locuieşte cu altcineva în concubinaj.

Susține că art. 37 alin. (1) din Codul familiei stabileşte că dacă soţii au copii minori comuni, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească. Potrivit art. 37 alin. (3) din Codul familiei instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare este imposibilă. Declară că în conformitate cu art.76 din Codul Familiei, în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu si/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent. într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote de 1/4 din salariu şi/sau alte venituri conform art.75 Codul Familiei.

Menționează că avînd în vedere că numai reclamanta participă la creşterea, educarea şi întreţinerea copilului minor, acesta solicită prin intermediul instanţei ca pîrîtul să fie obligat la plata pensiei de întreţinere pentru copii minori.

Relevă că avînd în vedere că copiii minori după separarea părinţilor a rămas în continuare să locuiască cu mama în mun.Chisinău fapt care se atestă prin Certificat de confirmare de la Liceul cu profil Teatral ”*****e” mun. Chişinău, totodată potrivit adeverinţei cu privire la componenţa familiei se confirmă faptul că reclamanta deţine spaţiu locativ cu drept de folosinţă situat mun.Chişinău, str.Maria Drăgan,*****

Invocă că potrivit art.76 alin.(1) Codul familiei, în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, va plăti într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească

fixă şi sub forma unei cote (1/4-cota-parte) din salariu si/sau alte venituri conform art.75 din Codul Familiei.

Se atenţionează că, la încasarea pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă, instanţele judecătoreşti urmează să ţină cont de starea materială şi familială a părţilor şi de alte circumstanţe importante, după cum ar fi informaţia eliberată de Biroul National de Statistică R.Moldova cu privire la valoarea minimului de existenţă pentru un copil. Declară că potrivit datelor Biroului Naţional de Statistica al Republicii Moldova privind valoarea minimului de existentă în anul 2023 sem-II pentru un copil în vîrsta 7-17 ani pentru oraşele Chisinău şi Bălţi - valoare coşului minim de consum constituie 3 613,70 lei MDL lunar.

Menționează că potrivit pct.5 din Hotărârea Plenului CSJ prevede că conform art.92 Codul familiei, contractul privind mărimea, condiţiile şi modul de plată a pensiei de întreţinere poate fi încheiat între persoana care datorează întreţinere (debitorul întreţinerii) şi persoana care are dreptul la întreţinere.

Afirmă că potrivit Certificatului privind componența de familie, se confirmă faptul că copilul minor *****, născută la ***** se află cu domiciliu la mama acestora de pe str.Maria Drăgan, *****, sector Ciocana, mun.Chişinău.

Reiesând din cele expuse, reclamanta solicită a stabili domiciliul minorei-*****, cu mama-Sprincean Natalia, asigurând spaţiu si condiţiile necesare dezvoltării, educaţiei şcolare în continuare acestuia si reieşind din vârsta acesteia si ataşamentul față de mama cu care locuieşte împreună.

Prin urmare solicită Sprincean Natalia împotriva lui Sprincean Serghei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana desfacerea căsătoriei încheiată între Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** și Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, înregistrată în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 43 din 06.07.2014 de Primăria Costești, raionul Ialoveni, determinarea domiciliului copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu mama acestuia, Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan *****, încasarea de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** pensie pentru întreținerea copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** în mărime de ¼ din salariu și alte venituri lunar de la data intentării acțiunii din 17.09.2024 și pînă la atingerea majoratului de către copil, precum și încasarea de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** cheltuielile de judecată și anume cheltuieli de asistență juridică de 1500 (una mie cinci sute) lei, taxa de timbru de 200 (două sute) lei și taxa de stat de 700 (șapte sute) lei.

Totodată pe parcursul examinării cauzei, Sprincean Serghei a depus acțiune reconvențională împotriva lui Sprincean Natalia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani privind stabilirea domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii reconvenționale a menționat că din căsătoria comună a foştilor soţi Sprincean Serghei şi Sprincean Natalia la data de ***** s-a născut copilul *****.

Din considerentul că viaţa în comun a soţilor a eşuat aceştia s-au separat cu traiul şi bugetul. La moemntul de faţă copilul minor ***** locuieşte împreună cu reclamantul acesta asigurînd cu totul ce e necesar pentru un trai normal şi o dezvoltare corespunzătoare.

Copilul fregventează școala primară astfel fiind asigurată educarea acestuia în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Menționează că suplimentar copilul din sumele achitate de către tata acestuia fregventează acţivităţi extraşcolare lecţii de limba engleză şi dansuri moderne.

Invocă că copilul este ataşat de tatăl cu care doreşte să locuiască împreună.

Deşi părinţii în măsură egală au dreptul la comunicare şi participarea la educare copilului său legislatorul stabileşte interesul suprem al copilului de a locui într-un mediu confortabil incusiv din punct de vedere psihologic.

Astfel în eventuala stabilire a domiciliului minorului cu pîrîtul, acesta ar suferi fiind ruptă legătura strîns formată dintre tată şi copil, astfel acesta eventual va fi traumat psihologic, iar în această ordinde de idei, reclamantul, consideră că în vederea respectării dreptului suprem a copilului domiciliul copilului minor urmează să fie stabilit în continuare (precum a fost pînă în prezent) cu tata.

În susţinerea celor declarate la cererea de chemare în judecată a anexat decizia OT Chişinău a CNAJGS care prin decizia privind acordarea asistenţei juridice calificate garantate de stat nr.3283/ACC din 21.11.2024 emisă de Oficiul Teritorial Chişinău al CNAJGS s-a admis cererea de acordare a asistenţei juridice calificate garantate de stat a reclamantului în urma verificării stării materiale.

Potrivit Regulamentului privind metodologia de calcul a venitului în scopul acordării asistenţei juridice calificate garantate de stat nr.1016 din 01.09.2008, pct.2, se stabileşte că asistenţa juridică calificată garantată de stat se acordă persoanelor a căror venit mediu lunar este mai mic decât nivelul minim de existenţă pe cap de locuitor din ţară valoarea minimului de existenţă se determini în baza calculelor efectuate de către Biroul Naţional de Statistici, în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de calculare a minimului de existenţă aprobat prin hotărârea Guvernului nr.902 din 28.08.2000.

Prin urmare solicită Sprincean Serghei împotriva lui Sprincean Natalia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani, stabilirea domiciliului copilului minor cu tatăl copilului.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 aprilie 2025, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Sprincean Natalia împotriva lui Sprincean Serghei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor.

S-a desfăcut căsătoria încheiată între Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** și Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, înregistrată în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 43 din 06.07.2014 de Primăria Costești, raionul Ialoveni.

S-a determinat domiciliul copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu mama acestuia, Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan *****.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** pensie pentru întreținerea copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** în mărime de ¼ din salariu și alte venituri lunar de la data intentării acțiunii din 17.09.2024 și pînă la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** cheltuielile de judecată și anume cheltuieli de asistență juridică de 1500 (una mie cinci sute) lei, taxa de timbru de 200 (două sute) lei și taxa de stat de 700 (șapte sute) lei.

În rest, acțiunea reconvențională depusă de Sprincean Serghei împotriva lui Sprincean Natalia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani privind stabilirea domiciliului copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu tatăl Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea apelantei:

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 18 aprilie 2025, Sprincean Serghei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Rusanovschi Radu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 aprilie 2025 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să se dispună stabilirea domiciliului copilului minor cu tatăl, Sprincean Serghei și respingerea cerinței de încasare a pensiei de întreținere.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a invocat că, hotărîrea emisă este una neîntemeiată, nemotivată şi nici nu corespunde circumstanţelor de fapt.

Menționează că copilul minor de la momentul separării foştilor soţi, locuieşte cu tatăl acestuia.

Susține că cele necesare pentru dezvoltarea normală sunt asigurate de către tatăl acestuia, iar intimata nu participă la educarea copilului nici din punct de vedere material, nici fizic propriu zis.

Consideră că instanţa de fond nici nu a intrat în esenţa cauzei şi nu a „auzit" un simplu lucru că de fapt copilul minor mai bine de 2 ani de zile se află în grija tatălui, mama nu comunică nici măcar telefonic cu aceasta (cu rari excepţii).

Atrage atenția că au fost prezentate probe că copilul minor fregventează şcoala precum are şi activităţi extraşcolare, cheltuielile pentru acestea fiind suportate de către tată. Zilnic copilul minor este însoţit de tată la şcoală şi ulterior spre domiciliu.

Indică și faptul că la momentul examinării cererii de chemare în judecată şi pînă în prezent copilul se află cu tatăl, prin urmare este absurd aspectul încasării pensiei de întreţinere de la apelant începînd cu data depunerii acţiunii reeşind din faptul că copilul minor se află la întreţinere deplină cu tatăl. Or, pensia de întreţinere impusă prin hotărîrea de judecată constituie o garanţie pentru persoana care întreţine copilul minor că al doilea părinte va aduce suportul financiar la asigurarea cu cele necesare copilul minor pentru o dezvoltare normală, în schimb prin „absurd" instanţa impune partea care asigură 100% întreţinerea copilului cu totul necesar, care domiciliază cu acesta la plata suplimentară a pensiei de întreţinere în favoarea părintelui care nu participă la educarea copilului.

Opinează că instanța de judecată urma să ia în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)

În sitaţia tensionată dintre reclamantă şi pîrît era necesar de a stabili faţă de care dintre părinţi copilul minor prezintă ataşament mai sporit, cu cine dintre părinţi copilul minor îşi exprimă dorinţa de a locui.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatei și intervenientului accesoriu cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin urmare, la 17 septembrie 2025, Sprincean Natalia a depus referința asupra cererii de apel prin care a solicitat respingerea cererii de apel ca fiind neîntemeiată și menținerea hotărîrii instanței de fond.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 14 aprilie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 18 aprilie 2025 (f.d. 72-73), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând argumentele apelului prin prisma actelor şi circumstanţelor cauzei, raportate la dispoziţiile legale incidente speței, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, conchide că apelul este întemeiat şi urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanţei de fond şi remiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

În temeiul art. 385 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe și să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b).

În conformitate cu prevederile art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă, cauza a fost judecată de instanță în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În acord cu prevederile art. 390 alin. (3) Cod de procedură civilă, în cazul casării integrale sau parțiale a hotărârii primei instanțe și restituirii cauzei spre

rejudecare în primă instanță, instanța de apel poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanță la rejudecarea cauzei, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe ar fi mai temeinice decât altele și nici să stabilească ce hotărâre ar trebui adoptată după rejudecarea cauzei.

Din conținutul normelor enunțate, Colegiul civil reiterează că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul judiciar subliniază că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).*

Completul judiciar atestă că, fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii și s-a desfăcut căsătoria încheiată între Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** și Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, înregistrată în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 43 din 06.07.2014 de Primăria Costești, raionul Ialoveni.

S-a determinat domiciliul copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu mama acestuia, Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan *****.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** pensie pentru întreținerea copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** în mărime de ¼ din salariu și alte venituri lunar de la data intentării acțiunii din 17.09.2024 și pînă la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** cheltuielile de judecată și anume cheltuieli de asistență juridică de 1500 (una mie cinci sute) lei, taxa de timbru de 200 (două sute) lei și taxa de stat de 700 (șapte sute) lei.

În rest, acțiunea reconvențională depusă de Sprincean Serghei împotriva lui Sprincean Natalia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani privind stabilirea domiciliului copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu tatăl Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 26 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei.

În virtutea dispozițiilor art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Conform dispozițiilor art. 37 din Codul Familiei, dacă soţii au copii minori comuni şi nu au ajuns la un acord privind întreţinerea, educaţia şi domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorţ al unuia dintre soţi, cu excepţia cazurilor prevăzute la art.36 alin.(2) și a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească. Desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească şi în cazurile când există acordul la divorţ al ambilor soţi, însă unul dintre ei refuză să se prezinte la organul stare civilă pentru soluţionarea problemei. Instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile. Dacă, în procesul examinării cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soţi nuşi dă acordul la divorţ, instanţa judecătorească va amâna examinarea cauzei, stabilind un termen de împăcare de la o lună la 6 luni, cu excepţia cauzelor de divorţ pornite pe motivul violenţei în familie confirmate prin probe. Dacă măsurile de împăcare nu au dat efecte şi soţii continuă să insiste asupra divorţului, instanţa judecătorească va satisface cererea respectivă.

Conform art. 46 din Codul familiei, drepturile şi obligaţiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din provenienţa copiilor, atestată în modul stabilit de lege, iar în temeiul art. 58 alin. (1) din același cod, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Conform art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Potrivit art. 62 alin. (1) și (3) Codul familiei, drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinții nu pot prejudicia sănătatea

fizică și psihică a copilului. Toate problemele privind educația și instruirea copilului se soluționează de către părinți de comun acord, ținându-se cont de interesele și de părerea copilului.

Reieșind din dispozițiile art. 63 Codul familiei, (1) în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. (1^1) În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor.(2) Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) (3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.(4) În cazul în care lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanţa de judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuieşte permanent.(5) În cazul indicat la alin.(4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

Potrivit art. 54 din Codul Familiei copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluţionarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative, precum şi în cadrul procedurilor notariale. De opinia copilului se ţine cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.

Prin prisma art. 64 alin. (1) Codul familiei, părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor când comportamentul acestuia din urmă

este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică.

Mai mult, conform art. 9 alin. (1) și (3) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului adoptată la New York la 20 noiembrie 1989, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară în interesul superior al copilului. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului. Interesul superior al copilului este singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești. Pentru a-l determina trebuie să se țină seama de întregul complex de împrejurări menite să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând nu numai posibilitățile materiale ale părinților ci și vârsta copilului, comportarea părinților înainte de separare, gradul de atașament și preocupare pe care lau manifestat față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și copil, între copil și alți membri ai familiei extinse.

Conform art. 58 Codul Familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat. Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.

În corespundere cu prevederile art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Totodată, conform prevederilor art. 76 Codul familiei, (1) În cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2) Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante, cu respectarea prevederilor art.108 şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Din materialul probator administrat în prezenta speță, inclusiv din certificatul de căsătorie nr.43 din 6 iulie 2014, rezultă că Sprincean Serghei și Sprincean Natalia s-au aflat în relații de căsătorie și sunt părinții copilului minor *****, născută la 8 septembrie 2015 (f. d. 22-23).

Instanța de apel reține că, la 17 septembrie 2024, Sprincean Natalia a intentat acțiune împotriva lui Sprincean Serghei, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de Sprincean Natalia și s-a desfăcut căsătoria încheiată între Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** și Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, înregistrată în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 43 din 06.07.2014 de Primăria Costești, raionul Ialoveni.

S-a determinat domiciliul copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu mama acestuia, Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan *****.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** pensie pentru întreținerea copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** în mărime de ¼ din salariu și alte venituri lunar de la data intentării acțiunii din 17.09.2024 și pînă la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat de la Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP ***** în beneficiul lui Sprincean Natalia d.n. ***** IDNP *****, domiciliată în mun. Chișinău, str. Maria Drăgan ***** cheltuielile de judecată și anume cheltuieli de asistență juridică de 1500 (una mie cinci sute) lei, taxa de timbru de 200 (două sute) lei și taxa de stat de 700 (șapte sute) lei.

În rest, acțiunea reconvențională depusă de Sprincean Serghei împotriva lui Sprincean Natalia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Rîșcani privind stabilirea domiciliului copilului minor ***** d.n. ***** IDNP ***** cu tatăl Sprincean Serghei d.n. ***** IDNP *****, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Colegiul judiciar învederează că prin cererea de apel formulată de către Sprincean Serghei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Rusanovschi Radu se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanţa de fond în partea stabilirii domiciliului copilului minor și stabilirea pensiei de întreținere a copilului minor. Respectiv, instanţa de apel se va pronunţa asupra legalităţii actului judecătoresc doar în partea contestată.

Colegiul punctează că la examinarea cauzei, ce vizează copii minori, instanţa este ţinută de respectarea principiului care consacră interesul superior al copilului,

însă, în acelaşi timp, instanţa judecătorească este ţinută de respectarea principiului egalităţii în drepturi a părţilor, în special în raporturile de familie, şi principiul legalităţii actelor de dispoziţie emise pe marginea cauzelor deferite judecăţii.

Colegiul judiciar menţionează că, în cauza dată, stabilirea domiciliului copilului minor ***** urmează a fi făcută prin prisma interesului superior al copilului, care prevalează asupra oricăror alte consideraţii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului şi art. 12 din Convenţia ONU privind drepturile copilului.

La caz, Colegiul judiciar constată cu certitudine faptul că, în cadrul judecării cauzei în fond, copilul minor ***** nu a fost audiat, pentru a-i oferi posibilitatea de a-şi exprima opinia proprie privind stabilirea domiciliului său și pentru a stabili atașamentul copilului față de părinți.

Or, la materialele cauzei de regăsește doar fișa de de caracterizare psiho-pedagogică a elevei clasei a III-a „A„ ***** (f.d. 55)

Instanța de apel, statuează că audierea copilului reprezintă o garanţie procedurală esenţială în cauzele ce privesc statutul său personal, iar lipsa acestei audieri constituie o încălcare a principiului respectării interesului superior al copilului şi a dreptului acestuia de a fi ascultat în orice procedură care îl priveşte direct.

În lumina celor expuse, Completul judiciar statuează că instanța de fond fiind învestită cu soluționarea cauzei privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere, avea obligația de a verifica circumstanțele enunțate și de a audia copilul minor în vederea stabilirii opiniei sale proprii cu privire la persoana părintelui alături de care dorește să locuiască.

De asemenea, Colegiul judiciar menționează că instanța de fond nu a expus o motivare completă privind stabilirea domiciliului minorului, fiind enunțate afirmații generale referitoare la condițiile materiale ale părinților, fără a analiza elemente esențiale precum: legătura afectivă a copilului cu fiecare părinte, gradul de implicare în educație, stabilitatea emoțională oferită, precum și opinia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului.

Neîndeplinirea acestei obligații procesuale a generat o examinare incompletă a cauzei, cu încălcarea normelor imperative ale Codului de procedură civilă, fapt ce impune casarea hotărârii atacate.

Aceste încălcări a normelor de drept procedural, conform cerințelor art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, impun casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Mai mult, din interpretarea art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, rezultă că, chiar dacă art. 8 nu conține cerințe procedurale explicite, copilul trebuie suficient implicat în deciziile privind viața sa privată și de familie.

Principiile generale enunțate inițial în *Sahin împotriva Germaniei* (MC), 2003, pct. 72-74 și *Sommerfeld împotriva Germaniei* (MC), 2003, pct. 70 și 72, au fost dezvoltate să asigure copilului dreptul de a fi consultat și audiat astfel încât să-i fie protejat interesul superior. În funcție de vârsta și maturitatea copilului, pot fi considerate suficiente interviurile cu experți, care sunt ulterior însărcinați să raporteze judecătorului. În ceea ce privește copii de o anumită vârstă, Curtea încurajează ca judecătorul național să-i audieze în persoană în orice procedură care le afectează drepturile în temeiul art. 8. Așadar, jurisprudența a integrat normele internaționale și europene, astfel încât copii să nu mai fie considerați ca proprietatea părinților.

Copiii au dreptul de a fi consultați și de a fi audiați în orice problemă care îi privește. În special, pe măsură ce copii se maturizează și devin din ce în ce mai capabili să-și exprime propria opinie în ceea ce privește relația pe care o au cu părinții lor, instanțele ar trebui să acorde aceeași greutate punctelor de vedere și sentimentelor lor, precum și dreptului la respectarea vieții lor private (*N.Ts. și alții împotriva Georgiei*, 2016, pct. 72 cu referințe la instrumentele internaționale relevante).

Cu referire la cerința din cererea de chemare în judecată privind încasarea pensiei de întreținere, instanța de apel atrage atenția că la materialele cauzei se regăsește cererea reclamantei-intimate, Sprincean Natalia privind renunțul la acest capăt de cerere (f.d. 52).

Prin urmare, instanța de fond urmează să țină cont de această manifestare expresă de voință a reclamantei și să verifice dacă renunțul la capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreținere a fost făcut în condițiile Codului de procedură civilă, respectiv dacă acesta este liber consimțit, neechivoc și nu contravine interesului superior al copilului.

În cazul în care instanța va constata că renunțul la acest capăt de cerere este valabil și nu afectează drepturile patrimoniale ale minorului, va lua act de acesta și va emite actul procedural corespunzător.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ Curții de Apel Centru consideră necesar de a menţiona că la rejudecarea cauzei instanţa de fond urmează să ţină cont de cele menţionate, de a examina cererea de chemare în judecată depusă de Sprincean Natalia în strictă conformitate cu prevederile Codului familiei și Codului de procedură civilă, asigurând respectarea principiului interesului superior al copilului și a dreptului acestuia de a fi ascultat.

Instanța de fond urmează să administreze toate probele relevante pentru justa soluționare a litigiului, inclusiv audierea copilului minor *****, cu implicarea specialistului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului, în condițiile Codului familiei, pentru a se evita orice influență asupra exprimării libere a opiniei minorului.

Totodată, instanța va analiza detaliat circumstanțele legate de condițiile de trai ale fiecărui părinte, posibilitatea asigurării unui mediu stabil și echilibrat pentru copil, gradul de atașament al minorului față de fiecare părinte, implicarea efectivă a acestora în educația și îngrijirea copilului, precum și concluziile autorității tutelare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural şi deoarece erorile judiciare nu pot fi corectate de către instanța de apel, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite cererea de apel, de a casa integral hotărârea primei instanțe, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. d), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de Sprincean Serghei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Rusanovschi Radu.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 aprilie 2025, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în primă instanţă, la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Arhip Valeriu

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Ghedrovici Nicolae